



JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 26. november 2024
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Christian Terp Møller
Sagsnr.: 2024-14076
Dok.: 3493882

Besvarelse af spørgsmål nr. 127 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 127 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 29. oktober 2024. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Betina Kastbjerg (DD) og Peter Skaarup (DD).

Peter Hummelgaard

/

Maria Carlsson

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 127 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for politiets hidtidige overvejelser i forbindelse med brugen af Y-kromosom dna-profilanalyse i forbindelse med opklaringen af sædelighedsforbrydelser og drabssager i Danmark?”

Svar:

1. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”Rigspolitiet kan indledningsvis oplyse, at politiet i forbindelse med efterforskning af straffesager generelt søger at inddrage den nyeste faglige viden og forskning både nationalt og internationalt. Dette kan eksempelvis være nye undersøgelsesmetoder i forhold til kriminalteknik, retsmedicin, retsgenetik og andre specialiserede fagområder. Politiet har således i en årrække haft fokus på udvikling af anvendelsen af dna-værktøjer, herunder hvordan slægtskabssøgning og Y-kromosomal dna-profilanalyse kan indgå som redskab i efterforskninger.

Generelt kan Rigspolitiet oplyse, at mulighederne for at sikre dna bl.a. afhænger af kvaliteten og mængden af det afsatte dna-materiale, politiets evne til at identificere materialet samt ydre faktorer som eksempelvis vejrlig. Den indledende bevissikringsfase er derfor afgørende for det videre arbejde med dna, og politiet arbejder kontinuerligt med at optimere sikringen af dna fra gerningssteder, forurettede og mulige gerningspersoner.

Selve ekstraktions- og analysefasen af det sikrede dna udføres af Retsgenetisk Afdeling ved Retsmedicinsk Institut (RGA) eller i særlige tilfælde af andre universitetsmiljøer.

Siden 2022 har der været fokus på at anvende nye kriminaltekniske værktøjer både i arbejdet med ældre uopklarede sager (såkaldte cold cases), men også i aktuelle komplekse sager. I den sammenhæng kan det oplyses, at politiet i starten af 2023 implementerede nationale standarder for drabsefterforskning. Et af elementerne heri er, at politiet skal søge at inddrage den nyeste faglige viden og forskning både nationalt og internationalt, herunder dna-teknologi.

Rigspolitiet har desuden til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra National enhed for Særlig Kriminalitet (NSK).

NSK har oplyst, at Y-kromosomale dna-profilanalyser har været anvendt i politiet siden 2010. Anvendelsen er hidtil mest benyttet i sager om seksualforbrydelser, ligesom metoden har været anvendt i konkrete sager, hvor en politikreds specifikt har anmodet RGA om en Y-kromosomal dna-profilanalyse. Nogle af sagerne er ældre uopklarede sager, hvor det forsøges at bringe efterforskningen videre med supplerende undersøgelser.

Undersøgelser af Y-kromosomalt dna er især værdifulde i sager om seksualforbrydelser, hvor der ikke er tilstrækkeligt spormateriale til at udarbejde en almindelig dna-profil fra en mand. RGA har ved et tidligere studie konstateret, at der i sager om seksualforbrydelser, hvor der ikke kan opnås en almindelig dna-profil fra en mand, alligevel i op til 30 pct. af tilfældene kan opnås en Y-kromosomal dna-profil fra en eller flere mænd.

Når der er dna-profilsammenfald mellem dna-profilerne for et spor og en person, beregnes den bevismæssige vægt af dna-profilsammenfaldet. Resultatet af beregningen er et tal – en såkaldt likelihood-kvotient.

I 2024 har RGA implementeret en ny regnemetode – ”discrete Laplace-metoden” – som er akkrediteret af DANAK og giver mulighed for at beregne den bevismæssige vægt af et dna-profilsammenfald med en likelihood-kvotient mellem 500-100.000. Det bemærkes, at Y-kromosomet nedarves uændret, hvilket betyder, at et hit ikke er en identifikation af den pågældende, men at sandsynligheden kan tale for, at det er pågældende eller en mandlig slægtning i indtil 5. led, som sporet stammer fra. Der er således tale om en ikke-identificerende analysemetode. Da beregningsmetoden er forholdsvis ny, har den på nuværende tidspunkt alene været anvendt i meget begrænset omfang.

For så vidt angår en vurdering af etablering af et Y-STR-register og eventuelle øvrige muligheder i forhold til at arbejde med dna i dansk politi bemærkes det, at et Y-STR-register kan have potentiale til opklaring af sager. Oprettelsen af et Y-STR-register er dog bl.a. forbundet med en række omkostninger, særligt til opgradering af eksisterende referenceprøver, og Rigs politiet har ikke på nuværende tidspunkt foretaget en nærmere afdækning af de juridiske, økonomiske og it-mæssige konsekvenser forbundet med udvikling og ibrugtagning af et eventuelt Y-STR-register.

Der sker i øjeblikket stor udvikling inden for dna-området, og der pågår bl.a. arbejde med slægtsskabssøgning og genetisk slægtsforskning. Rigs politiet følger området med henblik på løbende at kunne adressere de politifaglige behov, herunder har NSK vedvarende fokus på at identificere, udvikle og

implementere nye kriminaltekniske metoder til understøttelse af politikredsens efterforskning, bl.a. på dna-området. Dette sker gennem løbende dialog med politikredsene, Rigspolitiet og Rigsadvokaten samt via samarbejder med anerkendte forskere samt i internationale fora.

Politiet har i flere år samarbejdet med anerkendte dna-forskere fra Globe Institute ved Københavns Universitet, bl.a. for at afsøge anvendelsen af den seneste forskning til at underbygge og sætte retning for konkrete efterforskninger samt for at benytte denne viden som dokumentation til at løfte bevisbyrden i straffesager. NSK har i 2024 initieret et forskningssamarbejde i den hensigt at få udarbejdet et såkaldt ”review paper” omhandlende det internationale forskningsmiljøes nyeste metoder og muligheder for anvendelse af dna til kriminalitetsbekæmpelse. Dette arbejde vil være med til at skabe grundlaget for politiets fremtidige anvendelse af nye metoder på dna-området.

Når dette arbejde er afsluttet, vil det danne grundlag for en samlet drøftelse og vurdering mellem Rigspolitiet og NSK om politiets fremtidige anvendelse af nye metoder på dna-området, herunder hvilke metoder og løsninger, der bør arbejdes videre med. Eventuel etablering af et Y-STR-register vil indgå i denne vurdering.”

2. Det er en kerneprioritet for regeringen, at politiet er rustet til hurtigt og effektivt at efterforske og opklare forbrydelser. Vi skal løbende have øje for de nye værktøjer og metoder, som den teknologiske udvikling giver mulighed for, så dansk politi har de bedste betingelser for at udføre sit arbejde.

Det er også baggrunden for, at regeringen i løbet af denne folketingssamling vil fremsætte et lovforslag, der har til formål at indføre genetisk slægtsforskning som efterforskningsmiddel i dansk politi i sager om grov personfarlig kriminalitet.

Jeg har i øvrigt med tilfredshed noteret mig, at politiet – efter opfordring fra min forgænger i september 2022 – er begyndt at bruge politiets eget dna-register til at søge efter slægtsrelationer i relevante sager. Redskabet ser ud til at have ført til gennembrud i en konkret efterforskning, hvilket tyder på, at det kan være et effektivt redskab for politiet.

Som det fremgår af Justitsministeriets besvarelse af 6. november 2024 af spørgsmål nr. S 187 fra Betina Kastbjerg (DD), har jeg endvidere bedt Rigspolitiet om en vurdering af etableringen af et ”y-register” og eventuelle øvrige muligheder i forhold til at arbejde med dna i dansk politi.

Jeg har i den forbindelse noteret mig, at oprettelsen af et Y-STR-register kan have potentiale for opklaringen af sager, men at en nærmere afdækning af de juridiske, økonomiske og it-mæssige konsekvenser forbundet med udvikling og ibrugtagning af et eventuelt Y-STR-register ikke er foretaget.

Jeg har desuden noteret mig, at politiet generelt følger dna-området tæt med henblik på løbende at kunne adressere de politifaglige behov, og at NSK i 2024 har initieret et forskningssamarbejde i den hensigt at få udarbejdet et ”review paper”, som skal være med til at skabe grundlaget for en samlet drøftelse og vurdering mellem Rigspolitiet og NSK om politiets fremtidige anvendelse af nye metoder på dna-området, og at en eventuel etablering af et Y-STR-register vil indgå i denne vurdering.